Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

8 päivänä syyskuuta 2022 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Tekijänoikeus ja lähioikeudet – Satelliitti- ja kaapelilähetykset – Direktiivi 93/83/ETY – 1 artiklan 3 kohta – Käsite ”edelleenlähetys kaapeleitse” – Edelleenlähetyksen tarjoaja, joka ei ole kaapelilähetystoiminnan harjoittaja – Hotellitoiminnan harjoittajan toimesta tapahtuva yleisön vastaanotettavaksi tarkoitetun alkuperäisen televisio- tai radiolähetyksen samanaikainen ja lyhentämätön yleisölle välittäminen lautasantennilla, kaapelilla ja televisio – tai radiovastaanottimilla ei ole edelleenlähetystä kaapeleitse

Asiassa C-716/20,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Supremo Tribunal de Justiça (ylin yleinen tuomioistuin, Portugali) on esittänyt 10.11.2020 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 31.12.2020, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

RTL Television GmbH

vastaan

Grupo Pestana S.G.P.S. SA ja

SALVOR – Sociedade de Investimento Hoteleiro SA,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja E. Regan sekä tuomarit I. Jarukaitis, M. Ilešič (esittelevä tuomari), D. Gratsias ja Z. Csehi,

julkisasiamies: G. Pitruzzella,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 1.12.2021 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– RTL Television GmbH, edustajanaan J. P. de Oliveira Vaz Miranda de Sousa, advogado,

* Oikeudenkäyntikieli: portugali.

– Grupo Pestana S.G.P.S. SA ja SALVOR – Sociedade de Investimento Hoteleiro, SA, edustajanaan H. Trocado, advogado,

– Euroopan komissio, asiamiehinään É. Gippini Fournier, B. Rechena ja J. Samnadda,

kuultuaan julkisasiamiehen 10.3.2022 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tiettyjen satelliitin välityksellä tapahtuvaan yleisradiointiin ja kaapeleitse tapahtuvaan edelleen lähettämiseen sovellettavien tekijänoikeutta sekä lähioikeuksia koskevien sääntöjen yhteensovittamisesta 27.9.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/83/ETY (EYVL 1993, L 248, s. 15) 1 artiklan 3 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä RTL Television GmbH (jäljempänä RTL) ja toisaalta Grupo Pestana, S.G.P.S. SA (jäljempänä Grupo Pestana) ja SALVOR – Sociedade de Investimento Hoteleiro SA (jäljempänä Salvor) ja joka koskee RTL:n televisiokanavan lähetysten asettamista saataville viimeksi mainittujen hotellihuoneissa ilman ensin mainitun antamaa ennakkolupaa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

TRIPS-sopimus

3 Teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehty sopimus (jäljempänä TRIPS-sopimus), joka on allekirjoitettu Marrakeshissä 15.4.1994 ja joka on Maailman kauppajärjestön (WTO) perustamissopimuksen liitteenä 1 C, on hyväksytty Uruguayn kierroksen monenvälisissä kauppaneuvotteluissa (1986–1994) laadittujen sopimusten tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta yhteisön toimivaltaan kuuluvissa asioissa 22.12.1994 tehdyllä neuvoston päätöksellä 94/800/EY (EYVL 1994, L 336, s. 1).

4 TRIPS-sopimuksen 9 artiklan, jonka otsikko on ”Suhde Bernin yleissopimukseen”, 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Jäsenten tulee saattaa lainsäädäntönsä Bernin yleissopimuksen [kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta 24.7.1971 tehdyn Pariisin yleissopimuksen (Pariisin sopimuskirja 24.7.1971), sellaisena kuin se on muutettuna 28.9.1979 (jäljempänä Bernin yleissopimus)] 1–21 artiklojen ja sen liitteen mukaiseksi. – –”

5 Kyseisen sopimuksen 14 artiklan, jonka otsikko on ”Esittäjien, äänitteiden tuottajien (äänitallenteiden) ja yleisradio-organisaatioiden suoja”, 3 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Yleisradio-organisaatioilla tulee olla oikeus kieltää seuraavat toimet, jos niihin ryhdytään ilman näiden lupaa: yleisradiolähetysten tallentaminen, tallenteiden kopiointi ja yleisradiointi edelleen

vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä sekä tällaisten televisiolähetysten välittäminen yleisölle. Jos jäsenet eivät myönnä yleisradio-organisaatiolle näitä oikeuksia, niiden tulee säätää, että sillä, jolla on tekijänoikeus yleisradiolähetyksen sisältöön, on oikeus estää edellä tarkoitetut toimet, ellei Bernin yleissopimuksen määräyksistä muuta johdu.”

Bernin yleissopimus

6 Bernin yleissopimuksen 11 bis artiklan 1 kappaleessa määrätään seuraavaa:

”Kirjallisten ja taiteellisten teosten tekijöillä on yksinoikeus sallia:

– –

ii) teoksen yleisradioinnin välittäminen yleisölle johtimitse tai edelleen yleisradioiminen silloin, kun tämä tapahtuu muun kuin alkuperäisen organisaation toimesta;

– –”

Rooman yleissopimus

7 Roomassa 26.10.1961 esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyritysten suojaamisesta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (jäljempänä Rooman yleissopimus) 3 artiklan g kohdan mukaan kyseisessä yleissopimuksessa ”jälleenlähetyksellä” tarkoitetaan ”sitä, että radioyrityksen lähetyksen samanaikaisesti lähettää toinen radioyritys”.

8 Kyseisen yleissopimuksen 13 artiklassa, jonka otsikko on ”Yleisradio-organisaatioiden vähimmäissuoja”, määrätään seuraavaa:

”Radioyrityksillä on oikeus sallia tai kieltää

a) lähetystensä jälleenlähetys;

b) lähetystensä tallennus;

c) tallenteittensa monistaminen:
   (i) jos tallenteet niiden lähetyksistä on tehty ilman niiden suostumusta;
   (ii) jos tallenteet niiden lähetyksistä on tehty 15 artiklan määräysten nojalla ja monistaminen tapahtuu muita kuin mainituissa määräyksissä edellytettyjä tarkoituksia varten;

d) televisiolähetystensä julkinen toisintaminen, jos tämä tapahtuu paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy pääsymaksua vastaan. Sen valtion, missä suojaa tälle oikeudelle pyydetään, sisäisen lainsäädännön asiana on määrätä oikeuden käyttämisen edellytykset.”

Unionin oikeus

Direktiivi 93/83

9 Direktiivin 93/83 johdanto-osan 8–10, 27 ja 28 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(8) lisäksi yleisradiolähetysten vapaan liikkuvuuden edellytyksenä yhteisössä oleva oikeudellinen varmuus puuttuu tapauksissa, joissa valtioiden rajojen yli lähetetyt ohjelmat syötetään kaapeliverkkoihin ja edelleenlähetetään niissä,

(9) luvilla myönnettävien oikeuksien sopimusperusteisen hankinnan kehitys vaikuttaa jo aktiivisesti tavoitteena olevan eurooppalaisen audiovisuaalisen alueen luomiseen; tällaisten sopimusperusteisten lupien jatkuvuus on varmistettava, ja on kaikin keinoin edistettävä niiden kitkatonta soveltamista käytännössä,

(10) erityisesti kaapelilähetystoiminnan harjoittajat eivät nykyisin voi olla varmoja siitä, että ne ovat todella hankkineet kaikki näissä sopimuksissa tarkoitettuihin ohjelmiin liittyvät oikeudet,

– –

(27) muista jäsenvaltioista tulevien ohjelmien edelleenlähetys kaapeleitse kuuluu tekijänoikeuden sekä tietyissä tapauksissa tekijänoikeuden lähioikeuksien alaan; kaapelilähetystoiminnan harjoittajan on siis saatava kutakin edelleenlähetettävää ohjelmaosuutta varten kaikkien oikeudenhaltijoiden lupa; tätä direktiiviä sovellettaessa nämä luvat on periaatteessa annettava sopimuksella, paitsi jos on säädetty jo käytössä olevia lakiin perustuvia käyttölupajärjestelmiä koskevasta väliaikaisesta poikkeuksesta,

(28) sen varmistamiseksi, etteivät tiettyjä ohjelmien osia koskevia oikeuksia saaneet ulkopuoliset oikeuksiaan käyttäessään voi vaarantaa sopimusjärjestelyjen toimivuutta, olisi kaapeleitse tapahtuvan edelleenlähetyksen ominaisuuksien sitä vaatiessa säädettävä luvanantamisoikeuden käytöstä yksinomaan yhteisesti, mitä varten säädettäisiin velvoitteesta käyttää yhteisvalvontajärjestöä; luvanantamisoikeus sinänsä säilyy muuttumattomana, ja ainoastaan sen käyttöä säännellään tietyssä määrin, minkä vuoksi oikeus luvan antamiseen kaapeleitse tapahtuvaan edelleenlähetykseen voidaan edelleen luovuttaa; tämä direktiivi ei vaikuta moraalisten oikeuksien käyttöön”.

10 Kyseisen direktiivin 1 artiklan, jonka otsikko on ”Määritelmät”, 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä ’edelleenlähetyksellä kaapeleitse’ tarkoitetaan toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevien johtimitse tai vapaasti etenevillä radioaalloilla, erityisesti satelliitin välityksellä lähetettävän, yleisön vastaanotettavaksi tarkoitetun alkuperäisen televisio- tai radiolähetyksen samanaikaista, muuttamatonta ja lyhentämätöntä edelleenlähetystä kaapeleitse tai mikroaalloilla toimivan lähetysjärjestelmän välityksellä yleisön vastaanotettavaksi.”

11 Direktiivin 2 artikla, jonka otsikko on ”Yleisradiointioikeus”, kuuluu seuraavasti:

”- - jäsenvaltioiden on säädettävä tekijän yksinoikeudesta antaa lupa tekijänoikeuksilla suojattujen teosten satelliittivälitykseen yleisölle.”

12 Saman direktiivin 8 artiklan, jonka otsikko on ”Oikeus edelleenlähetykseen kaapeleitse”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että muista jäsenvaltioista tulevien lähetysten edelleenlähetys kaapeleitse niiden alueella tapahtuu voimassa olevat tekijänoikeudet ja lähioikeudet huomioon ottaen sekä tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien haltijoiden ja kaapelilähetystoiminnan harjoittajien välisten yksilöllisten sopimusten tai yhteissopimusten perusteella.”

13 Direktiivin 93/83 9 artiklassa, jonka otsikko on ”Kaapeleitse tapahtuvaa edelleenlähetystä koskevan oikeuden käyttö”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien haltijoiden oikeutta antaa kaapelilähetystoiminnan harjoittajalle lupa lähetyksen edelleenlähetykseen kaapeleitse tai evätä se voi käyttää ainoastaan yhteisvalvontajärjestö.

2. Kun oikeudenhaltija ei ole antanut oikeuksiaan yhteisvalvontajärjestön hallinnoitaviksi, pidetään sitä yhteisvalvontajärjestöä, joka valvoo samaan lajiin kuuluvia oikeuksia, oikeutettuna hallinnoimaan hänen oikeuksiaan. Jos useat yhteisvalvontajärjestöt hallinnoivat tähän lajiin kuuluvia oikeuksia, oikeudenhaltija voi itse nimetä yhteisvalvontajärjestön, jonka tehtävänä oikeudenhaltijan oikeuksien hallinnointia on pidettävä. Tässä kohdassa tarkoitetulla oikeudenhaltijalla on kaapelilähetystoiminnan harjoittajan ja sen yhteisvalvontajärjestön, jonka tehtävänä tämän oikeuksien hallinnointia on pidettävä, välisen sopimuksen perusteella samat oikeudet ja velvoitteet kuin oikeudenhaltijoilla, jotka ovat antaneet oikeuksiensa puolustamisen tämän yhteisvalvontajärjestön tehtäväksi, ja oikeudenhaltija voi vedota näihin oikeuksiin kyseisen jäsenvaltion vahvistamana määräaikana, jonka on oltava vähintään kolme vuotta siitä päivästä, jona oikeudenhaltijan teos tai muu suojattu kohde edelleenlähetetään kaapeleitse.

3. Jäsenvaltio voi säätää, että jos oikeudenhaltija antaa luvan teoksen tai muun suojatun kohteen alkuperäiseen lähetykseen alueellaan, tämän on katsottava suostuneen olemaan käyttämättä oikeuksiaan edelleenlähetykseen kaapeleitse yksilöllisesti ja käyttämään niitä tämän direktiivin säännösten mukaisesti.”

14 Kyseisen direktiivin 10 artiklassa, jonka otsikko on ”Kaapeleitse tapahtuvaa edelleenlähetystä koskevan yleisradio-organisaatioiden oikeuden käyttö”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, ettei 9 artiklaa sovelleta yleisradio-organisaation käyttämiin oikeuksiin sen omien lähetysten osalta, riippumatta siitä kuuluvatko kyseiset oikeudet tälle vai ovatko muut tekijänoikeuksien ja/tai lähioikeuksien haltijat siirtäneet ne tälle.”

Direktiivi 2001/29/EY

15 Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY (EYVL 2001, L 167, s. 10) 23 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Tällä direktiivillä olisi edelleen yhdenmukaistettava tekijän oikeutta välittää teoksia yleisölle. Tämä oikeus tulisi ymmärtää laajasti siten, että se koskee kaikenlaista välittämistä yleisölle, joka ei ole läsnä paikassa, josta välittäminen saa alkunsa. Tämän oikeuden olisi katettava kaikenlainen teoksen siirto ja edelleen siirto yleisölle sekä langallisesti että langattomasti, mukaan lukien yleisradiointi. Tämän oikeuden ei olisi koskettava muita toimia.”

16 Kyseisen direktiivin 1 artiklan, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”– – tämä direktiivi ei aiheuta muutoksia eikä millään tavoin vaikuta voimassa oleviin yhteisön säädöksiin, jotka koskevat

– –

c) satelliitin välityksellä tapahtuvaan ohjelmien yleisradiointiin ja niiden kaapeleitse tapahtuvaan edelleen lähettämiseen sovellettavaa tekijänoikeutta ja lähioikeuksia;

– –”

17 Kyseisen direktiivin 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Kappaleen valmistamista koskeva oikeus”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että yksinoikeus sallia tai kieltää suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa kokonaan tai osittain tapahtuva kappaleen valmistaminen on:

– –

e) yleisradio-organisaatioilla lähetystensä tallenteiden osalta riippumatta siitä, onko kyseessä lähetysten langallinen vai langaton siirto, tai siirto kaapelin tai satelliitin välityksellä.”

18 Tämän direktiivin 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Oikeus välittää yleisölle teoksia ja oikeus saattaa muu aineisto yleisön saataviin”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tekijöillä on yksinoikeus sallia tai kieltää teostensa langallinen tai langaton välittäminen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että yksinoikeus sallia tai kieltää langallinen tai langaton yleisön saataviin saattaminen siten, että yleisöön kuuluvalla henkilöllä on mahdollisuus saada suojattu aineisto saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana, on:

– –

d) yleisradio-organisaatioilla lähetystensä tallenteiden osalta riippumatta siitä, onko kyseessä lähetysten langallinen vai langaton siirto, tai siirto kaapelin tai satelliitin välityksellä.

– –”

Direktiivi 2006/115/EY

19 Vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 12.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/115/EY (EYVL 2006, L 376, s. 28) 16 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden olisi voitava antaa säännöksiä tämän direktiivin säännösten mukaista suojaa laajemmasta lähioikeuksien haltijoiden suojasta yleisradioinnin ja yleisölle välittämisen osalta.”

20 Kyseisen direktiivin 7 artiklan otsikkona on ”Tallennusoikeus”, ja sen 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että yleisradio-organisaatiolla on yksinoikeus sallia tai kieltää lähetystensä tallennus riippumatta siitä, tapahtuvatko lähetykset johtoa pitkin vai vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä, myös kaapelin tai satelliitin välityksellä.

3. Kaapelilähetystoiminnan harjoittajalla ei saa olla 2 kohdassa tarkoitettua oikeutta, jos se ainoastaan lähettää edelleen kaapelin välityksellä yleisradio-organisaatioiden lähetyksiä.”

21 Mainitun direktiivin 8 artiklan, jonka otsikko on ”Yleisradiointi ja välittäminen yleisölle”, 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että yleisradio-organisaatioilla on yksinoikeus sallia tai kieltää lähetystensä uudelleen tapahtuva yleisradiointi vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä sekä lähetystensä välittäminen yleisölle, jos tämä välittäminen tapahtuu paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy pääsymaksua vastaan.”

22 Saman direktiivin 9 artiklan, jonka otsikko on ”Levitysoikeus”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että seuraavilla on yksinoikeus saattaa myymällä tai muilla tavoin yleisön saataville – –:

– –

d) yleisradio-organisaatioilla 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen lähetystensä tallennusten osalta.”

23 Direktiivin 2006/115 12 artiklassa, jonka otsikko on ”Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien suhde”, säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin mukainen tekijänoikeuden lähioikeuksien suoja ei vaikuta millään tavoin tekijänoikeuden suojaan.”

Portugalin oikeus

24 Tekijänoikeus- ja lähioikeuskoodeksin (Código do Direito de Autor e dos Direitos Conexos, jäljempänä CDADC) 176 §:n 9 ja 10 momentissa säädetään seuraavaa:

”9. Yleisradio-organisaatio on organisaatio, joka lähettää ääntä tai kuvaa sisältäviä yleisradiolähetyksiä, ja yleisradiolähetyksellä tarkoitetaan yleisön vastaanotettavaksi tarkoitetun

äänen tai kuvan välittämistä tai esittämistä erikseen tai yhdessä, johtimitse tai ilman johtimia, muiden muassa radioaaltojen, valokuidun, kaapelin tai satelliitin välityksellä.

10. Edelleenlähetys on yleisradio-organisaation suorittamaa toisen yleisradio-organisaation lähetyksen samanaikaista lähettämistä."

25 CDADC:n 187 §:n, jonka otsikko on "Yleisradio-organisaatioiden oikeudet", 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"Yleisradio-organisaatioilla on oikeus sallia tai kieltää

a) lähetystensä edelleen lähettäminen radioaaltojen välityksellä;

– –

e) lähetystensä yleisölle välittäminen, kun tällainen välittäminen tapahtuu julkisella paikalla, jonne yleisöllä on pääsy pääsymaksua vastaan."

26 27.11.1997 annetun asetuksen (Decreto-Lei) nro 333/97 (Diário da República nro 275/1997, Série I-A, 27.11.1997) 3 §:n sanamuoto on seuraava:

"Tässä asetuksessa:

– –

c) 'edelleenlähetyksellä kaapeleitse' tarkoitetaan yleisön vastaanotettavaksi tarkoitetun alkuperäisen televisio- tai radiolähetyksen samanaikaista ja lyhentämätöntä kaapeleitse tapahtuvaa yleisölle välittämistä."

27 Asetuksen nro 333/97 8 §:ssä, jonka otsikko on "Laajentaminen lähioikeuksien haltijoihin", säädetään seuraavaa:

"[CDADC:n] 178, 184 ja 187 §:ää sekä tämän asetuksen 6 ja 7 §:ää sovelletaan esittäjiin, äänitteiden ja videotallenteiden tuottajiin ja yleisradio-organisaatioihin, kun heidän esityksensä, äänitteensä, videotallenteensa ja lähetyksensä välitetään yleisölle satelliitin välityksellä, ja kun ne lähetetään edelleen kaapeleitse."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

28 RTL, jonka kotipaikka on Saksassa, kuuluu televisiosisältöjä levittävien yritysten konglomeraattiin, joka tunnetaan nimellä "Mediengruppe RTL Deutschland". RTL-kanava on yksi tunnetuimmista ja Euroopan unionin saksankielisen yleisön eniten katsomista saksankielisistä televisiokanavista, ja sen ohjelmatarjonta sisältää hyvin laajan valikoiman ohjelmamuotoja (elokuvat, sarjat, viihdeohjelmat, dokumentit, urheilutapahtumat, uutis- ja ajankohtaisohjelmat).

29 Kyseinen kanava on teknisesti vastaanotettavissa Saksassa, Itävallassa ja Sveitsissä kaikilla olemassa olevilla televisiolähetysten vastaanottotavoilla, eli satelliitin, kaapelin, IP:n ja OTT/Internetin välityksellä sekä maanpäällisenä televisiolähetyksenä. Se on lisäksi maksuton,

yksityisiltä kotitalouksilta ei peritä maksua sen vastaanottamisesta eikä signaalia ole salattu suurimmassa osassa vastaanottotavoista. Lisäksi kaikki mainonnasta saatavat tulot ovat peräisin kyseisestä kolmesta maasta.

30 Satelliittisignaalin (satelliitti ASTRA 19.2°E) lähetys huomioon ottaen kyseinen kanava on teknisesti vastaanotettavissa useissa muissa Euroopan maissa, muun muassa Portugalissa, lautasantennilla.

31 RTL on jo tehnyt kyseisen signaalin vastaanottamisesta ja käytöstä useita käyttölupasopimuksia sekä kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajien että tiettyjen unionissa, muun muassa Portugalissa, sijaitsevien hotellien kanssa.

32 Grupo Pestana, jonka kotipaikka on Portugalissa, on yhtiö, joka hallinnoi muiden yritysten osuuksia. Se omistaa enemmistöosuuksia yhtiöistä, jotka puolestaan omistavat hotelleja tai harjoittavat hotellitoimintaa.

33 Grupo Pestana omistaa suoraan ainakin 98,98 prosenttia Salvorin osakepääomasta; Salvorin toimialana on hotellitoiminnan harjoittaminen ja hotellialan myynninedistäminen rakentamalla hotelleja tai rahoittamalla niiden rakentamista ja osallistumalla suoraan tai välillisesti hotellitoimintaan tai muuhun majoitusliiketoimintaan.

34 Mediengruppe RTL Deutschlandin kansainvälisen lähetystoiminnan, tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien osaston johtaja vaati 7.8.2012 päivätyllä kirjeellä Grupo Pestanaa maksamaan maksun useiden kyseiseen konserniin kuuluvien kanavien, muun muassa RTL-kanavan, saattamisesta yleisön saataville Grupo Pestanaan kuuluvien yhtiöiden ylläpitämien hotellien huoneissa.

35 Grupo Pestana vastasi tähän kirjeeseen 12.11.2012 todeten muun muassa, että Portugalin oikeuden mukaan hotelleilla ei ollut velvollisuutta maksaa tekijänoikeuksia ja muita oikeuksia pelkän televisiosignaalin vastaanottamisen tapauksessa.

36 Koska RTL katsoi, että sillä oli oikeus sallia tai kieltää samannimisen kanavan lähetysten vastaanottaminen ja saattaminen yleisön saataville, se nosti Salvoria ja Grupo Pestanaa vastaan kanteen Tribunal da Propriedade Intelectualissa (immateriaalioikeuksia käsittelevä alioikeus, Portugali) ja vaati muun muassa, että kyseinen tuomioistuin toteaa, että tämä yleisön saataville saattaminen edellytti sen ennakkolupaa.

37 Lisäksi se vaati korvauksena RTL-kanavan lähetysten edelleenlähettämisestä ja/tai yleisölle välittämisestä yhtäältä, että Salvor ja Grupo Pestana velvoitetaan yhteisvastuullisesti maksamaan 0,20 euroa kutakin huonetta ja kuukautta kohti laillisine korkoineen siltä ajalta, jona Salvor oli saattanut kyseisen kanavan yleisön saataville hotellihuoneissaan, ja toisaalta, että Grupo Pestana velvoitetaan maksamaan samanlainen korvaus siltä ajalta, jona sen omistamien muiden yhtiöiden ylläpitämät hotellit olivat saattaneet tai saattoivat kyseisen kanavan yleisön saataville hotellihuoneissaan.

38 RTL vaati lopuksi, että Grupo Pestana velvoitetaan emoyhtiönä toteuttamaan asianmukaiset konsernin sisäiset toimenpiteet, jotta sen omistamat yhtiöt eivät saata RTL-kanavaa yleisön saataville ylläpitämissään hotelleissa ilman RTL:ltä saatua ennakkolupaa.

39 Tribunal da Propriedade Intelectual totesi, että RTL-kanavan lähetysten vastaanottaminen ja yleisön saataville saattaminen kyseessä olevissa hotellihuoneissa oli CDADC:n 187 §:n 1 momentin e kohdassa tarkoitettua yleisölle välittämistä huolimatta siitä, ettei pääsymaksun kaltaista erityistä vastiketta, jolla on tarkoitus maksaa korvausta kyseisen kanavan katselusta, ollut maksettu. Mainittu tuomioistuin totesi kuitenkin, ettei mainitun kanavan yleisön saataville saattamista voitu pitää ”lähetysten edelleenlähettämisenä”, koska pääasian vastaajat tai kanteessa yksilöidyt hotellit eivät olleet yleisradio-organisaatioita. Näin ollen se hylkäsi RTL:n vaatimukset, erityisesti vahingonkorvausta tai perusteetonta etua koskevat vaatimukset.

40 Pääasian valittaja valitti tästä tuomiosta Tribunal da Relação de Lisboaan (Lissabonin ylioikeus, Portugali), joka pysytti ensimmäisessä oikeusasteessa annetun tuomion. Muutoksenhakutuomioistuin katsoi lähinnä, että RTL-kanavan lähetysten välittäminen antennijohtojen välityksellä pääasian vastaajien ylläpitämien hotellien huoneisiin sijoitettuihin useisiin televisiovastaanottimiin ei CDADC:n 176 §:n 10 momentissa olevan määritelmän perusteella merkinnyt lähetysten edelleenlähettämistä.

41 Pääasian valittaja haki tämän jälkeen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa eli Supremo Tribunal de Justiçassa (ylin yleinen tuomioistuin, Portugali) muutosta tuomioon ylimääräisenä muutoksenhakuna, jonka tämä otti tutkittavaksi.

42 Kyseisen tuomioistuimen mukaan kyseisen valituksen yhteydessä ratkaistava olennainen kysymys on se, merkitseekö RTL-kanavan lähetysten jakelu antennijohtojen välityksellä kyseessä oleviin hotellihuoneisiin näiden lähetysten edelleenlähettämistä, mikä CDADC:n 187 §:n 1 momentin a kohdan nojalla edellyttää yleisradio-organisaation, tässä tapauksessa RTL:n, lupaa.

43 Yhtäältä molemmat alemman oikeusasteen tuomioistuimet katsoivat, ettei kyseessä ollut CDADC:n 176 §:n 9 ja 10 momentissa ja Rooman yleissopimuksen 3 artiklan g kohdassa tarkoitettu edelleenlähettäminen, koska vastaajat eivät olleet yleisradio-organisaatioita.

44 Toisaalta RTL väitti, että yleisradio-organisaatioille annetun oikeuden sallia ja kieltää lähetystensä edelleenlähettäminen, joka on vahvistettu CDADC:n 187 §:n 1 momentin a kohdassa, luettuna yhdessä asetuksen nro 333/97 3 ja 8 §:n kanssa, alaan kuuluu paitsi yleisradio-organisaation suorittama toisen yleisradio-organisaation lähetyksen samanaikainen lähettäminen, myös yleisön vastaanotettavaksi tarkoitetun alkuperäisen televisio- tai radiolähetyksen samanaikainen ja lyhentämätön kaapeleitse tapahtuva yleisölle välittäminen riippumatta siitä, toteuttaako kyseisen yleisölle välittämisen yleisradio-organisaatio vai ei.

45 Tältä osin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on epävarma siitä, ovatko kahden alemman oikeusasteen tuomioistuimen CDADC:n ja asetuksen nro 333/97 sovellettavia sääntöjä koskeva tulkinta direktiivin 93/83 mukainen erityisesti sen osalta, onko CDADC:n 187 §:n 1 momentin a kohdan sanamuodosta huolimatta katsottava, että yleisradio-organisaatioille myönnettyjen oikeuksien luetteloa on laajennettu, kun otetaan huomioon muun muassa asetuksen nro 333/97 ja sen alkuperäisen lähteen, direktiivin 93/83, säännökset.

46 Tässä tilanteessa Supremo Tribunal de Justiça päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [direktiivin 93/93] 1 artiklan 3 kohdassa olevaa käsitettä ’edelleenlähetys kaapeleitse’ tulkittava siten, että sen alaan kuuluu paitsi yleisradio-organisaation suorittama toisen yleisradio-organisaation lähetyksen samanaikainen lähettäminen, myös yleisön vastaanotettavaksi tarkoitetun alkuperäisen televisio- tai radiolähetyksen samanaikainen ja lyhentämätön kaapeleitse tapahtuva yleisölle välittäminen (riippumatta siitä, onko se, joka kyseisen yleisölle välittämisen toteuttaa, yleisradio-organisaatio)?

2) Onko satelliitin välityksellä lähetettyjen televisiokanavan lähetysten samanaikainen välittäminen antennijohtojen kautta hotellihuoneissa sijaitseviin televisiovastaanottimiin kyseisten lähetysten edelleen lähettämistä, joka kuuluu [direktiivin 93/93] 1 artiklan 3 kohdassa olevan käsitteen alaan?”

Pyyntö asian käsittelyn suullisen vaiheen uudelleen aloittamisesta

47 Julkisasiamiehen esitettyä ratkaisuehdotuksensa RTL pyysi unionin tuomioistuimen kirjaamoon toimittamassaan asiakirjassa, että asian käsittelyn suullinen vaihe määrätään unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 83 artiklan nojalla aloitettavaksi uudelleen.

48 Pyyntönsä tueksi se väitti lähinnä, että julkisasiamiehen ratkaisuehdotus perustui pääasian tosiseikkojen sekä teknologisten ja oikeudellisten seikkojen arviointiin, jossa on useita puutteita.

49 On palautettava mieleen, että SEUT 252 artiklan toisen kohdan mukaan julkisasiamiehen tehtävänä on täysin puolueettomana ja riippumattomana esittää julkisessa istunnossa perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön mukaan vaativat hänen myötävaikutustaan. Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai perustelut, joiden päätteeksi hän päätyy siihen, eivät sido unionin tuomioistuinta (tuomio 12.5.2022, Schneider Electric ym., C-556/20, EU:C:2022:378, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

50 Työjärjestyksen 83 artiklan mukaan unionin tuomioistuin voi julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi tai aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos unionin tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta, tai jos asianosainen on suullisen vaiheen päättyneeksi julistamisen jälkeen vedonnut uuteen seikkaan, joka voi olennaisesti vaikuttaa unionin tuomioistuimen ratkaisuun, taikka jos asia on ratkaistava sellaisella perusteella, josta asianosaisella tai Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitetulla osapuolella ei ole ollut tilaisuutta lausua.

51 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännössä ja työjärjestyksessä ei sen sijaan määrätä asianosaisten mahdollisuudesta esittää huomautuksia vastaukseksi julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen (tuomio 2.4.2020, Stim ja SAMI, C-753/18, EU:C:2020:268, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 3.9.2020, Supreme Site Services ym., C-186/19, EU:C:2020:638, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

52 Nyt käsiteltävässä asiassa RTL:n esittämällä asian käsittelyn suullisen vaiheen uudelleen aloittamista koskevalla pyynnöllä pyritään lähinnä siihen, että se voisi vastata julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessaan esittämiin toteamuksiin.

53 Tältä osin unionin tuomioistuin katsoo julkisasiamiestä kuultuaan, että sillä on käytettävissään kaikki tiedot, jotka se tarvitsee vastatakseen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin, ja että asianosaisilla on ollut tilaisuus lausua kaikista käsiteltävän asian ratkaisemisen kannalta merkityksellisistä argumenteista sekä kirjallisessa että suullisessa käsittelyssä unionin tuomioistuimessa.

54 Tämän vuoksi asian käsittelyn suullista vaihetta ei ole määrättävä aloitettavaksi uudelleen.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

55 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuimen on tätä silmällä pitäen tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen (tuomio 26.4.2022, Landespolizeidirektion Steiermark (Sisärajavalvonnan enimmäiskesto), C-368/20 ja C-369/20, EU:C:2022:298, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Unionin tuomioistuin saattaa lisäksi joutua ottamaan huomioon sellaisia unionin oikeuden normeja, joihin kansallinen tuomioistuin ei ole ennakkoratkaisukysymyksessään viitannut (tuomio 24.2.202, Glavna direktsia ”Pozharna bezopasnost i zashtita na naselenieto”, C-262/20, EU:C:2022:117, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

56 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko jäsenvaltioiden unionin oikeuden nojalla – kun otetaan huomioon direktiivin 93/83 1 artiklan 3 kohdassa esitetty käsitteen ”edelleenlähetys kaapeleitse” määritelmä – säädettävä, että yleisradio-organisaatioilla on yksinoikeus sallia tai kieltää lähetystensä edelleen lähettäminen silloin, kun kyseisen edelleenlähetyksen kaapelin välityksellä suorittaa hotellin kaltainen yksikkö, joka ei ole yleisradio-organisaatio. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin nimittäin katsoo, että jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi, sen on tulkittava kansallista oikeutta tavalla, jolla taataan tällaisen oikeuden tehokas käyttö.

57 Tästä on todettava, että unionin oikeuden mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä kansallisessa oikeudessaan tietyistä lähioikeuksista, joita RTL:n kaltaisen yleisradio-organisaation on voitava käyttää.

58 Unionin oikeuden nykytilassa ja immateriaalioikeuksien alalla sovellettavasta kansainvälisestä oikeudesta ja erityisesti Rooman yleissopimuksen 13 artiklasta ja
TRIPS-sopimuksen 14 artiklan 3 kohdasta johtuvien unionin velvoitteiden mukaisesti tällaisia oikeuksia ovat muun muassa:

– direktiivin 2001/29 2 artiklan e alakohdassa vahvistettu yleisradio-organisaatioiden yksinoikeus sallia tai kieltää lähetystensä tallenteiden kopiointi riippumatta siitä, onko kyseessä lähetysten langallinen vai langaton siirto tai siirto kaapelin välityksellä

– direktiivin 2001/29 3 artiklan 2 kohdan d alakohdassa vahvistettu yleisradio-organisaatioiden yksinoikeus sallia tai kieltää lähetystensä tallenteiden yleisön saataviin saattaminen siten, että yleisöön kuuluvalla henkilöllä on mahdollisuus saada suojattu aineisto saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana, riippumatta siitä, onko kyseessä lähetysten langallinen vai langaton siirto tai siirto kaapelin välityksellä

– direktiivin 2006/115 7 artiklan 2 kohdassa vahvistettu yleisradio-organisaatioiden yksinoikeus sallia tai kieltää lähetystensä tallennus riippumatta siitä, tapahtuvatko lähetykset johtoa pitkin vai vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä, myös kaapelin tai satelliitin välityksellä

– direktiivin 2006/115 8 artiklan 3 kohdassa vahvistettu yleisradio-organisaatioiden yksinoikeus sallia tai kieltää lähetystensä uudelleen tapahtuva yleisradiointi vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä sekä lähetystensä välittäminen yleisölle, jos tämä välittäminen tapahtuu paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy pääsymaksua vastaan, ja

– direktiivin 2006/115 9 artiklan 1 kohdan d alakohdassa vahvistettu ja kyseisen direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu yleisradio-organisaatioiden yksinoikeus saattaa lähetystensä tallennukset yleisön saataviin.

59 Vaikka tämän tuomion 56 kohdassa tarkoitetut tosiseikat eivät selvästikään täytä näiden säännösten soveltamisedellytyksiä, on edelleen epäselvää, voisiko samassa kohdassa kuvatun kaltainen yksinoikeus mahdollisesti olla seurausta direktiivin 93/83 1 artiklan 3 kohdan, luettuna yhdessä sen 8 artiklan 1 kohdan kanssa, tulkinnasta.

60 Näissä olosuhteissa on katsottava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksillään, joita on tarkasteltava yhdessä, onko direktiivin 93/83 1 artiklan 3 kohtaa, luettuna yhdessä sen 8 artiklan 1 kohdan kanssa, tulkittava yhtäältä siten, että siinä velvoitetaan jäsenvaltiot säätämään yleisradio-organisaatioiden yksinoikeudesta sallia tai kieltää kyseisessä säännöksessä tarkoitettu edelleenlähetys kaapeleitse, ja toisaalta siten, että tällaisen edelleenlähetyksen muodostaa yleisön vastaanotettavaksi tarkoitetun, satelliitin välityksellä lähetetyn televisio- tai radiolähetyksen samanaikainen, muuttamaton ja lyhentämätön levitys, kun kyseisen edelleenlähetyksen toteuttaa hotellin kaltainen laitos.

61 Direktiivin 93/83 1 artiklan 3 kohdan mukaan ”edelleenlähetyksellä kaapeleitse” tarkoitetaan toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevien johtimitse tai vapaasti etenevillä radioaalloilla, erityisesti satelliitin välityksellä, lähetettävän yleisön vastaanotettavaksi tarkoitetun alkuperäisen televisio- tai radiolähetyksen samanaikaista, muuttamatonta ja lyhentämätöntä edelleenlähetystä kaapeleitse tai mikroaalloilla toimivan lähetysjärjestelmän välityksellä yleisön vastaanotettavaksi.

62 Tämän käsitteen piiriin eivät siis kuulu nauhoitettujen, muutettujen tai epätäydellisten lähetysten edelleenlähetys eikä samassa jäsenvaltiossa eli siinä jäsenvaltiossa, josta alkuperäinen lähetys on peräisin, tapahtuva edelleenlähetys (ks. vastaavasti tuomio 1.3.2017, ITV Broadcasting ym., C-275/15, EU:C:2017:144, 21 kohta).

63 Erityisesti edelleenlähetyksen käsitteestä on todettava, että samasta säännöksestä ilmenee, että se koskee ainoastaan edelleenlähetystä kaapeleitse tai mikroaalloilla toimivan lähetysjärjestelmän välityksellä; edelleenlähetys kaapeleitse korvataan joissakin jäsenvaltioissa viimeksi mainitulla lähetyksellä, kun ensin mainittu ei ole taloudellisesti kannattavaa, kuten komission 11.9.1991 esittämän ehdotuksen neuvoston direktiiviksi tiettyjen satelliitin välityksellä tapahtuvaan yleisradiointiin ja kaapeleitse tapahtuvaan edelleen lähettämiseen sovellettavien tekijänoikeutta sekä lähioikeuksia koskevien sääntöjen yhteensovittamisesta (COM(1991) 276 final), joka oli direktiivin 93/83 perustana, perustelujen toisen osan 11 kohdasta ilmenee. Lisäksi alkuperäinen lähetys voidaan toteuttaa johtimitse tai vapaasti etenevillä radioaalloilla, erityisesti satelliitin välityksellä.

64 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin perustellusti korosti, kyseisessä säännöksessä tarkoitettu ”edelleenlähetys kaapeleitse” ei edellytä sitä, että edelleenlähetyksen toteuttava yhteisö olisi yleisradio-organisaatio.

65 On totta, että kansainvälisen oikeuden näkökulmasta edellytetään, että kyseessä on Rooman yleissopimuksen 3 artiklan g kohdassa tarkoitettu ”jälleenlähetys”, ja viimeksi mainittu käsite vastaa olennaisilta osin direktiivin 2006/115 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua käsitettä ”uudelleen tapahtuva yleisradiointi vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä”.

66 On kuitenkin todettava, että kyseisen yleissopimuksen 3 artiklan g kohta ja 13 artiklan a kohta eivät ole merkityksellisiä tulkittaessa käsitettä ”edelleenlähetys kaapeleitse”, koska mainittu yleissopimus, samoin kuin TRIPS-sopimus, koskee yksinomaan perinteistä yleisradiointia vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä (ks. vastaavasti tuomio 4.9.2014, komissio v. neuvosto, C-114/12, EU:C:2014:2151, 3 ja 91 kohta).

67 On totta, että direktiivillä 93/83 oli sen antamispäivänä tarkoitus laajentaa Bernin yleissopimuksen 11 bis artiklan 1 kappaleen 2 kohdassa olevaa käsitettä ”muu kuin alkuperäinen organisaatio” siten, että siihen sisältyvät myös kaapelilähetystoiminnan harjoittajat, vaikkakin vain kyseisen direktiivin soveltamisalalla.

68 Direktiivin 93/83 1 artiklan 3 kohdassa oleva käsite ”edelleenlähetys kaapeleitse” määritellään nimenomaisesti kyseistä direktiiviä varten.

69 Lisäksi direktiivin 93/83 8 artiklasta ja 27 perustelukappaleesta ilmenee, että direktiivissä ei edellytetä, että jäsenvaltiot säätävät erityisestä kaapeleitse tapahtuvaa edelleen lähettämistä koskevasta oikeudesta tai määrittävät tällaisen oikeuden laajuuden. Direktiivissä ainoastaan säädetään, että jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että muista jäsenvaltioista tulevien lähetysten edelleenlähetys kaapeleitse niiden alueella tapahtuu voimassa olevat tekijänoikeudet ja lähioikeudet huomioon ottaen (tuomio 3.2.2000, Egeda, C-293/98, EU:C:2000:66, 24 kohta).

70 Kyseinen direktiivi annettiin nimittäin pääasiallisesti helpottamaan yhtäältä satelliitin välityksellä tapahtuvaa yleisradiointia ja toisaalta kaapeleitse tapahtuvaa edelleen lähettämistä sekä edistämään sen 9 artiklalla sitä, että tekijät ja lähioikeuksien haltijat myöntävät lupia siihen, että yhteisvalvontajärjestöt lähettävät lähetystä edelleen kaapeleitse, kun otetaan huomioon se, että direktiivin 10 artiklan mukaan kyseistä 9 artiklaa ei sovelleta yleisradio-organisaatioiden omiin lähetyksiin liittyviin oikeuksiin.

71 Direktiivin 93/83 8 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on erityisesti huolehdittava siitä, että muista jäsenvaltioista tulevien lähetysten edelleenlähetys kaapeleitse niiden alueella tapahtuu voimassa olevat tekijänoikeudet ja lähioikeudet huomioon ottaen sekä tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien haltijoiden ja kaapelilähetystoiminnan harjoittajien välisten yksilöllisten sopimusten tai yhteissopimusten perusteella.

72 Tältä osin direktiivin 93/83 johdanto-osan 8, 9 ja 27 perustelukappaleesta, kun niitä luetaan yhdessä, ilmenee, että kaapelilähetystoiminnan harjoittajan on saatava kutakin edelleenlähetettävää ohjelmaosuutta varten kaikkien tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien haltijoiden lupa ja että nämä luvat on annettava sopimuksella, joka on asianmukaisin keino luoda haluttu eurooppalainen audiovisuaalialue, jolla taataan oikeusvarmuus, paitsi jos on säädetty lakiin perustuvia käyttölupajärjestelmiä koskevasta väliaikaisesta poikkeuksesta.

73 Tässä yhteydessä direktiivin 93/83 johdanto-osan 28 perustelukappaleessa todetaan, että direktiivin tarkoituksena on säännellä tietyssä määrin luvan antamista koskevan yksinoikeuden käyttöä ja että luvanantamisoikeus sinänsä säilyy muuttumattomana. Kyseisen direktiivin 9 artiklassa säädetään lähinnä, että jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien haltijoiden oikeutta antaa kaapelilähetystoiminnan harjoittajalle lupa lähetyksen edelleenlähetykseen kaapeleitse tai evätä se voi käyttää ainoastaan yhteisvalvontajärjestö. Kyseisen direktiivin 10 artiklassa kuitenkin täsmennetään, että jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, ettei 9 artiklaa sovelleta yleisradio-organisaation käyttämiin oikeuksiin sen omien lähetysten osalta, riippumatta siitä, kuuluvatko kyseiset oikeudet tälle vai ovatko muut tekijänoikeuksien tai lähioikeuksien haltijat siirtäneet ne tälle, ja kaapelilähetystoiminnan harjoittajan on näin ollen neuvoteltava erikseen kyseisen yleisradio-organisaation kanssa saadakseen luvan.

74 Vaikka direktiivin 93/83 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sopimukset tehdään siis kyseisen direktiivin 9 ja 10 artiklassa säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti kaapelilähetystoiminnan harjoittajien kanssa, näistä seikoista seuraa, että kyseisen direktiivin 8 artiklan 1 kohta ei vaikuta tekijänoikeuksien tai lähioikeuksien täsmälliseen ulottuvuuteen, joka on vahvistettu muiden unionin oikeuden välineiden, kuten direktiivien 2001/29 ja 2006/115 sekä kansallisten oikeuksien nojalla.

75 Kuten direktiivin 2006/115 johdanto-osan 16 perustelukappaleesta ilmenee, jäsenvaltiot voivat nimittäin antaa yleisradio-organisaatioiden suorittamien lähetysten yleisradioinnin ja yleisölle välittämisen osalta säännöksiä, joilla annetaan laajempaa suojaa kuin säännöksillä, jotka on otettava käyttöön kyseisen direktiivin 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Tällainen mahdollisuus merkitsee sitä, että jäsenvaltiot voivat myöntää yleisradio-organisaatioille yksinoikeuden sallia tai kieltää toimet, joilla niiden lähetykset välitetään yleisölle muulla kuin kyseisessä 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla, mutta – kuten direktiivin 2006/115 12 artiklassa säädetään – tämä oikeus ei saa millään tavoin vaikuttaa tekijänoikeuden suojaan (ks. vastaavasti tuomio 26.3.2015, C More Entertainment, C-279/13, EU:C:2015:199, 35 kohta).

76 Siinäkin tapauksessa, että kansallisessa oikeudessa säädetään yleisradio-organisaatioille kuuluvasta yksinoikeudesta sallia tai kieltää kaapelilähetykset, direktiivillä 93/83 säännellään ainoastaan kaapeleitse tapahtuvaa edelleenlähettämistä koskevan oikeuden käyttöä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien haltijoiden ja toisaalta kaapelilähetystoiminnan harjoittajien välisessä suhteessa.

77 Kun lisäksi otetaan huomioon direktiivin 93/83 syntyhistoriaan liittyvät erityiset olosuhteet, on todettava, että direktiivissä käytetyllä kaapelilähetystoiminnan harjoittajan käsitteellä tarkoitetaan, kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 73 kohdassa, perinteisten kaapeliverkkojen kautta toimivia operaattoreita.

78 Tulkinta, jonka mukaan direktiivin 93/83 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun kaapelilähetystoiminnan harjoittajan käsitteen alaan kuuluisivat kaikki henkilöt, jotka suorittavat kyseisen direktiivin 1 artiklan 3 kohdassa kuvattujen teknisten ominaisuuksien mukaista edelleenlähettämistä kaapeleitse, myös silloin, kun kyseisen henkilön elinkeinotoiminta ei käsitä perinteisen televisiolähetystoiminnan kaapeliverkon käyttöä, johtaisi todellisuudessa direktiivin 2006/115 8 artiklan 3 kohdassa säädetyn lähioikeuden soveltamisalan laajentamiseen siten, että se samastettaisiin direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tekijöiden hyväksi säädettyyn yksinomaiseen oikeuteen välittää teos yleisölle.

79 Tässä yhteydessä on todettava, että direktiivin 2006/115 8 artiklan 3 kohdasta ilmenee, että yksinoikeuteen sallia tai kieltää yleisradio-organisaatioiden lähetysten välittäminen yleisölle voidaan vedota kolmansia vastaan vain, jos välittäminen tapahtuu paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy pääsymaksua vastaan. Unionin tuomioistuin on kuitenkin todennut, että pääsymaksun maksamista koskeva edellytys ei täyty silloin, kun kyseinen viestintä on lisäpalvelu, joka sisältyy erotuksetta luonteeltaan erilaisen pääasiallisen palvelun, kuten hotellimajoituksen, hintaan (ks. vastaavasti tuomio 16.2.2017, Verwertungsgesellschaft Rundfunk, C-641/15, EU:C:2017:131, 23–26 kohta).

80 Kuten tämän tuomion 74 kohdassa todetaan, direktiivin 93/83 8 artiklan 1 kohdan tarkoituksena ei ole vaikuttaa tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien, sellaisina kuin ne on määritelty unionin oikeudessa ja jäsenvaltioiden oikeudessa, ulottuvuuteen.

81 Lopuksi on todettava, että tulkinta, jonka mukaan direktiivin 93/83 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua käsitettä ”edelleenlähetys kaapeleitse” sovelletaan ainoastaan tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien haltijoiden ja perinteisessä merkityksessä ymmärrettyjen kaapelilähetystoiminnan harjoittajien välisiin suhteisiin, on direktiivin 93/83 tavoitteiden mukainen.

82 Kuten tämän tuomion 70–73 kohdassa esitetystä analyysistä ilmenee, on kiistatonta, että kyseinen direktiivi on annettu pääasiallisesti muun muassa kaapeleitse tapahtuvan edelleen lähettämisen helpottamiseksi edistämällä lupien myöntämistä.

83 Tätä toteamusta tukevat direktiivin 93/83 johdanto-osan 8 ja 10 perustelukappale, joista ilmenee yhtäältä, että direktiivin antamisajankohtana oikeusvarmuutta, joka on ennakkoehto yleisradiolähetysten vapaalle liikkuvuudelle unionissa, ei ollut, kun useiden maiden kautta edelleen lähetettyjä ohjelmia tuotiin kaapeliverkkoihin ja levitettiin niissä, ja toisaalta, että kaapelilähetystoiminnan harjoittajat eivät voineet olla varmoja siitä, olivatko ne todella hankkineet kaikki oikeudet sopimuksen kohteena oleviin ohjelmiin.

84 Näin ollen on katsottava, että hotellien kaltaiset laitokset eivät kuulu direktiivissä 93/83 tarkoitetun käsitteen ”kaapelilähetystoiminnan harjoittaja” alaan.

85 Edellä esitetyn perusteella esitettyihin kysymyksiin, sellaisina kuin ne ovat uudelleen muotoiltuina, on vastattava, että direktiivin 93/83 1 artiklan 3 kohtaa, luettuna yhdessä sen 8 artiklan 1 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että

– siinä ei anneta yleisradio-organisaatioille mitään yksinoikeutta sallia tai kieltää kyseisessä säännöksessä tarkoitettua edelleenlähetystä kaapeleitse ja

– tällaista edelleenlähetystä kaapeleitse ei ole satelliitin välityksellä lähetettävien ja yleisön vastaanotettaviksi tarkoitettujen televisio- tai radiolähetysten samanaikainen, muuttamaton ja lyhentämätön levitys, kun kyseisen edelleenlähetyksen toteuttaa hotellin kaltainen muu henkilö kuin kyseisessä direktiivissä tarkoitettu kaapelilähetystoiminnan harjoittaja.

Oikeudenkäyntikulut

86 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tiettyjen satelliitin välityksellä tapahtuvaan yleisradiointiin ja kaapeleitse tapahtuvaan edelleen lähettämiseen sovellettavien tekijänoikeutta sekä lähioikeuksia koskevien sääntöjen yhteensovittamisesta 27.9.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/83/ETY 1 artiklan 3 kohtaa, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 8 artiklan 1 kohdan kanssa,

on tulkittava siten, että

– **siinä ei anneta yleisradio-organisaatioille mitään yksinoikeutta sallia tai kieltää kyseisessä säännöksessä tarkoitettua edelleenlähetystä kaapeleitse ja**

– **tällaista edelleenlähetystä kaapeleitse ei ole satelliitin välityksellä lähetettävien ja yleisön vastaanotettaviksi tarkoitettujen televisio- tai radiolähetysten samanaikainen, muuttamaton ja lyhentämätön levitys, kun kyseisen edelleenlähetyksen toteuttaa hotellin kaltainen muu henkilö kuin kyseisessä direktiivissä tarkoitettu kaapelilähetystoiminnan harjoittaja.**

Allekirjoitukset